

B.A. Semester - 5 (Remedial) (CBCS) Examination
March/April-2024 (Old Course)

SANSKRIT: P15 SANSKRUT BHASHA ANE SAHITYA (CORE/EC-15)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ (અ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ફકરાનું ભાષાંતર કરો.	(૦૮)
Que-1 (A)	Translate any two of the following passages.	(૦૮)
	(૧) યૌવનારમ્ભે ચ પ્રાયઃ શાસ્ત્રજલપ્રક્ષાલનનિર્ભલાપિ કાલુષ્યમુપયાતિ બુદ્ધિઃ । અનુજ્ઞિતધવલતાપિ સરાગૈવ ભવતિ યૂનાં દ્રષ્ટિઃ । અપહરતિ ચ વાલ્યેવ શુષ્કયત્રં સ સમુદ્ભૂતરજોઘ્રન્તિરતિદૂરમાત્મેચ્છયા યૌવનસમયે પુરુષે પ્રકૃતિઃ । ઇન્દ્રિયહરિણહારિણી ચ સતતમતિદૂરન્તેયમુપભોગમૃગતૃષ્ણિકા । નવયૌવનકષાયિતાત્મનશ્ચ સલિલાનીવ તાન્યેવ વિષયસ્વરૂપાણ્યાસ્વાદ્યમાનાનિ મધુતરાણ્યાપતન્તિ મનસઃ ।	
	(૨) ઇર્વવિધયાપિ ચાનયા દુરાચારયા કથમપિ પરિગૃહિતા વિકલવા ભવન્તિ રાજાનઃ સર્વાવિનયાધિષ્ઠાનતાં ચ ગચ્છન્તિ । તથાહિ । અભિષેકસમય એવૈષાં મઙ્ગલકલશ જલૈચિ પ્રક્ષાલ્યતે દાક્ષિણ્યમ્ । અગ્નિકાર્યધૂનેનેવ ભલિનીભવતિ હૃદયમ્ । પુરોહિતકુશાગ્રસંમાર્જનીભિરિવા પનીયતે ક્ષાન્તિઃ ।	
	(૩) સરસ્વતીપરિગૃહીતમીર્ષયેવ નાલિઙ્ગતિ જનમ્ । ગુણવન્તમપવિત્રમિવ ન સ્પૃશ્યતિ । ઉદારસત્ત્વભઙ્ગલનીવ ન બહુ મન્યતે । સુજનમનિમિત્તમિવ ન પશ્યતિ । અભિજાતમહિમિવ લઙ્ગધયતિ શૂરં કણ્ઠકમિવ પરિહરતિ । દાતારં દુઃસ્વપ્નમિવ ન સ્મરતિ । વિનીતં પાતકિનમિવ નોપસર્પતિ । મનસ્વિનમુન્મત્તમિકે પહસતિ ।	
	(૪) અપરે તુ સ્વાર્થનિષ્પાદનપરૈર્ધનપિશિતગ્રાસગૃધ્રૈ - રાસ્થાનનલિનીબકૈધૂતં વિનોદ ઇતિ પરદારાભિગમનં વૈદગ્ધ્યમિતિ સ્વદરૈપરિત્યાગો વ્યસનિતેતિ ગુરુવચનાવધીરણ ન પર પ્રણેયત્વમિત્યજિતભૂત્યતા સુખોપસેવ્યત્વમિતિ નૃત્યગીતવાદ્યવેશ્યાભિસક્તી- રસિકતેતિ મહાપરાધાવકર્ણનં મહાનુભાવતેતિ ।	
પ્રશ્ન-૧ (બ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો.	(૦૬)
Que-1 (B)	Explain with reference to context any two of the following.	(૦૬)
	(૧) અપરિણામોપશમો દારુણો લક્ષ્મીમદઃ ।	
	(૨) અમૃતસહોદરાપિ કટુકવિપાકા ।	
	(૩) દર્શનપ્રદાનમપિ અનુગ્રહં ગણયન્તિ ।	
	(૪) આરુઢપ્રતાપો હિ ન રાજા ત્રૈલોક્યદર્શીવ સિદ્ધાદેશો ભવતિ ।	
પ્રશ્ન-૨	બાણભટ્ટની કાવ્યશૈલી પર વિસ્તૃત નોંધ લખો.	(૧૪)
Que-2	Write a detailed note on poetic style of बाणभट्ट.	(14)
	અથવા/OR	
પ્રશ્ન-૨	કથા અને આખ્યાયિકાનાં લક્ષણો આપી, કાદંબરીનું કથા તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.	
Que-2	Give definition of कथा and आख्यायिका and Evaluate कादम्बरी as a कथा ।	
પ્રશ્ન-૩	નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પર સંસ્કૃતમાં નિબંધ લખો.	(૧૪)
Que-3	Write on Essay in sanskrit an any one of the following:	(14)
	(૧) વિદ્યાધનં સર્વધનંપ્રધાનમ્ । (૩) ધન મહિમા	
	(૨) ગીતા સુગીતા કર્તવ્યા । (૪) પરોપકાર	
પ્રશ્ન-૪	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ઇંદ્રિય લક્ષણ-ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.	(૧૪)
Que-4	Define any two metores of the following and explain.	(14)
	(૧) અનુષ્ટુપ (૨) ઉપજાતિ (૩) વસંતતિલકા (૪) માલિની	
પ્રશ્ન-૫	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો.	(૧૪)
Que-5	Write short notes on any two of the following	(14)
	(૧) બાણભટ્ટસ્ય જીવનમ્ ।	
	(૨) બાણભટ્ટસ્ય કવનમ્ ।	
	(૩) ગુરુના ઉપદેશની મહત્તા-બાણભટ્ટ અનુસાર	
	(૪) લક્ષ્મી વિશે બાણના વિચારો. (The thoughts of Bana about Laxami)	
